Podnět Výboru k zajištění zapojení ČR do průzkumu EU genderově podmíněného násilí na ženách a dalších forem interpersonálního násilí

Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách

V Praze dne 19. června 2020

Návrh usnesení:

Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách

doporučuje Českému statistickému úřadu a Úřadu vlády ČR zajistit zapojení ČR do průzkumu EU genderově podmíněného násilí na ženách a dalších forem interpersonálního násilí.

Odůvodnění:

Evropská komise iniciovala srovnávací průzkum výskytu a dopadů genderově podmíněného násilí na ženách a dalších forem interpersonálního násilí v rámci zemí EU. Studie je v rámci EU koordinována prostřednictvím Eurostatu. Evropská komise vyzývá členské státy k zapojení se do studie prostřednictvím realizace národního reprezentativního šetření. Za účelem podpory zapojení zemí EU vypsala výzvu k podávání žádostí o grant na projekty k realizaci těchto šetření. Termín pro zasílání žádosti o grant na realizaci projektu je 8. července 2020. Evropská komise hradí 80 % nákladů na implementaci studie na úrovni členských států.

Průzkum se zaměří na výskyt fyzického násilí, sexuálního násilí, nebezpečného pronásledování, sexuálního obtěžování na pracovišti a psychického násilí na ženách ve věku 18–74 let, včetně násilí zažívaného v dětství. Shromážděná data budou využita k posouzení četnosti, intenzity a závažnosti partnerského i mimo-partnerského násilí, včetně jeho fyzických a psychických dopadů a nahlašování násilných incidentů. Studie se bude dále zabývat také povědomím respondentů ohledně dostupných služeb pomoci pro oběti a jejich vnímáním prevalence násilí.

Plánovaný průzkum by měl navázat na studii Agentury EU pro základní lidská práva (FRA) publikovanou v roce 2014. Jednalo se o dosud největší komparativní studii výskytu domácího a genderově podmíněného násilí v rámci zemí EU. Studie s názvem *Násilí na ženách: průzkum napříč EU* byla realizována na vzorku nejméně 1 400 žen v každé zemi EU pomocí standardizované metodologie. Tato velmi často citovaná studie mj. odhalila skutečnost, že v rámci EU zažila fyzické nebo sexuální násilí téměř každá třetí žena (průměr EU činil 33 %, v ČR se jednalo o 32 % žen).[1] Řada zjištění studie byla následně využita při přípravě strategických dokumentů ČR pro oblast domácího a genderově podmíněného násilí.

Navržená metodologie průzkumu byla otestována ve 13 členských státech v průběhu let 2017-2019 s velmi pozitivními výsledky ohledně proveditelnosti a přidané hodnoty průzkumu.[2] Řada členských států (Rakousko, Francie, Slovinsko, ad.) již potvrdila svou účast na průzkumu podepsáním dohody o poskytnutí grantu s Eurostatem. Evropská komise přepokládá dosažení dostatečného pokrytí pro prezentaci reprezentativních údajů v roce 2023.

[1] Blíže viz FRA: Violence Against Women: an EU-wide Survey. 2014. Dostupné na: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf
[2] Bližší informace ohledně metodologie studie: https://circabc.europa.eu/w/browse/332d8b21-c73a-49b7-a6a1-eff971822795

Evropská komise předpokládá, že tento průzkum bude představovat další kvalitativní posun a začátek nové etapy komplexního shromažďování údajů o genderově podmíněném násilí v EU. Evropská komise se snaží o zapojení co nejvíce členský států do studie, tak aby byla zajištěna reprezentativita shromážděných údajů na úrovni EU. Zapojení ČR je tedy důležité i pro zajištění širokého pokrytí obyvatelstva EU. Zapojení ČR by také bylo jasným signálem ostatním členským státům ohledně důležitosti boje proti násilí na ženách a zásadní roli kvalitních dat jako základu pro efektivní tvorbu politik. Kvalitní data ohledně násilí na ženách mají tudíž velký potenciál přispět ke skutečné změně v praxi. Jediné dostupné srovnatelné údaje na úrovni EU představují data z průzkumu FRA z roku 2014. Tvůrci politik a odborníci se tak stále potýkají s nedostatkem komplexních údajů o rozsahu a povaze násilí páchaného na ženách. Odhaduje se, že dvě třetiny žen fyzicky nebo sexuálně zneužívaných svými partnery nekontaktují úřady, a proto administrativní údaje do značné míry podceňují realitu násilí na ženách. V některých zemích tato hlášení nejsou systematicky a podrobně zaznamenávána a data ohledně nahlašování tudíž nejsou srovnatelná v rámci EU. Údaje z plánované studie proto budou sloužit také jako zásadní doplnění policejních statistik a umožní celoevropskou perspektivu na danou problematiku.

Realizace studie povede mj. také k naplňování článku 11 Úmluvy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, který uvádí, že strany úmluvy by měly usilovat o pravidelné provádění populačních průzkumů k vyhodnocení prevalence a trendů ohledně všech forem násilí, na které se úmluva vztahuje. Ukončení genderově podmíněného násilí je jedním z hlavních cílů Strategie EU pro rovnost žen a mužů na léta 2020 – 2025 a navazuje na prioritu Evropské komise a její předsedkyně Ursuly von Der Leyen, kterou je dosažení rovnosti žen a mužů v rámci EU. Vzhledem k uvedenému Výbor doporučuje Českému statistickému úřadu a Úřadu vlády ČR zajistit zapojení ČR do průzkumu EU genderově podmíněného násilí na ženách a dalších forem interpersonálního násilí.